

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การทบทวนองค์ความรู้เพื่อรวบรวมและศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อ ระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนากฎหมายระดับอนุบัญญัติของพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนวทางการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อให้มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง และศึกษาวิเคราะห์กฎหมายอื่นๆ ในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันควบคุม และเฝ้าระวังโรคติดต่อพร้อมทั้งเสนอแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการทบทวนเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับการสนทนากลุ่มย่อยผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้วิธีการบรรยาย (Descriptive) โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 เป็นกฎหมายที่เน้นการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ โดยให้ส่วนกลาง (รัฐมนตรี) มีอำนาจในการกำหนดชนิดและอาการของโรคติดต่อ โดยแบ่งเป็นโรคติดต่อ โรคติดต่อที่ต้องแจ้งความและโรคติดต่ออันตราย รวมทั้งมาตรการควบคุมกรณีที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อและการกำหนดเขตติดโรคได้ด้วยในส่วนของกลไกระดับพื้นที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจเช่นเดียวกับรัฐมนตรี ทั้งนี้ภายใต้ประกาศของรัฐมนตรี ส่วนผู้ปฏิบัติจะมีเฉพาะเจ้าพนักงานสาธารณสุขและการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อรับแจ้งกรณีเกิดโรคติดต่อที่ต้องแจ้งความหรือโรคติดต่ออันตรายแล้วแจ้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขเท่านั้น

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังโรคติดต่อนั้นมีจำนวนมากมายทั้งที่เป็นกฎหมายโดยตรงและโดยอ้อม เป็นกฎหมายระดับแม่บทและกฎหมายลำดับรองซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสาธารณสุข สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. เป็นกฎหมายที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินั้น เช่น พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นต้น
2. เป็นกฎหมายที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการร่วมกับรัฐมนตรีอื่น เช่น พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2518 ซึ่งรักษาการร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

3. เป็นกฎหมายที่อยู่ในการรักษาการของรัฐมนตรีอื่นๆ โดยไม่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขร่วมรักษาการอยู่ด้วย แต่มีบทบัญญัติให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาการสาธารณสุข สิ่งแวดล้อมอยู่ด้วย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อระดับชาติและระดับจังหวัดขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการใช้อำนาจ ควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติเรื่องการแต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขให้มีความชัดเจน ควรจะต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติของกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดประสิทธิผลสูงสุด นอกจากนี้กระทรวงสาธารณสุขควรให้ความสำคัญในการบูรณาการและประสานการบังคับใช้กฎหมายโรคติดต่อและกฎหมายสาธารณสุขร่วมกัน